

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Народна творчість – це та основа, на якій розвивалася і розвивається світова художня культура. Вона включає в себе різні види художньої діяльності, промисел і ремесел народу – поетичну творчість, театральне, музичне, танцювальне, декоративне, образотворче мистецтво, народне будівництво тощо.

Народні промисли і ремесла виникли у нелегкому, тривалому процесі колективної трудової діяльності [1, с. 8–9]. В процесі трудової діяльності людей розвивались естетичні почуття людини, її вухо, очі вчилися бачити та відчувати красу форм, кольорів, звуків та ін. Художня творчість була водночас пізнанням світу, образним мисленням і практичною дією.

Народні ремесла надзвичайно різноманітні, свідчать про високу культуру українського народу, про споконвічне прагнення до краси, розповідають про багатство рідного краю, традиції місцевого населення. Чудові вишиванки, прозорі ніжні витинанки, ткани, різьблені, карбовані речі, різноманітні керамічні вироби тощо містять у собі могутній ідейно-моральний, художньо-естетичний потенціал. Вони можуть якнайкраще сприяти формуванню моралі, естетичних смаків.

Загалом, основа будь-якої народної культури це – світобачення народу, його уявлення про склад світотворення. Національна естетика, включаючи конкретні художні твори, передусім відображає саме ці уявлення, і її вивчення не може бути зведене лише до поверхового аналізу декоративно-художніх прийомів, які використовуються в тих чи інших художніх ремеслах. Саме це ми робимо, коли обмежуємося вивченням того, які прийоми виконання орнаменту характерні, скажімо, для петриківського розпису та ін. Зміст існування народного мистецтва за всіма цими конкретними деталями вислизає, залишається незрозумілим. Між іншим розуміння останнього є дуже важливим. У дітей потрібно виробити правильні орієнтири, оскільки інформація з даної проблеми буває різної якості.

В народному мистецтві відображене розуміння життєвих взаємозв'язків, а не абстрактні художньо-декоративні смаки народу. Це серйозна філософська проблема, вивчення якої можливо та необхідно починати з молодших класів.

Не ставлячи завдання розтлумачити дітям всю глибину народної культури, слід звертати на головне в цій проблемі – на її космічний, світоглядний зміст. Так, наприклад, для учнів другого класу пропонується включити блок уроків «Вчимося у народних майстрів». Тут дається школярам інформація про знакову систему народного мистецтва: демонструються найбільш поширені солярні знаки, символи землі, води,

розораного поля. Школярам показують як із знаків утворюється візерунок, який вигляд ці знаки можуть отримати в конкретних виробках (у розписі глиняних іграшок, вишивці, плетінні та ін.).

Крім того, школярі дізнаються, що сам вибір образів для народних виробів не є випадковим: подається коротка інформація про те, що означають, наприклад, фантастичні напівкінь – напівлюдина, птах, корова, кінь, баран. І нарешті дається первинне уявлення про оберегову функцію народного мистецтва, про включення його в побут та обрядовість. Все це демонструється на наочних прикладах. Завдання учителя полягає в тому, щоб у першу чергу показати спільність, універсальність народного мистецтва, його основний зміст.

Список використаних джерел

Бойко А. Педагогічний потенціал національно-культурних традицій // Рідна школа. – 1999. – № 10. – С. 12–15.